

- [Umaci i prelievi](#)
 - [Jela s dipovima](#)
 - [Saladni prelievi](#)
 - [Umaci](#)
- [Zamrca](#)
 - [Kiselu](#)
 - [Slatko](#)

- [Horoskop](#)
- [Vodič](#)

Pretraži portal Dugo Selo...

IZRADA I ODRŽAVANJE INTERNET STRANICA digitalni marketing

80% VAŠIH KLIJENATA SVOJU ODLUKU O VAMA DONOSI ONLINE

60% TROŠKOVA FINANCIRANO KROZ VAUČERE ZA DIGITALIZACIJU

Povijest tkana jedno stoljeće: Izabrane teme iz povijesti esperantskog pokreta - zaštićenog kulturnog dobra Republike Hrvatske (7)

[dugoselo.info/Vijesti - Hrvatska Kultura](http://dugoselo.info/Vijesti-Hrvatska-Kultura)

DugoSelo.INFO News Portal 06.11.2023.

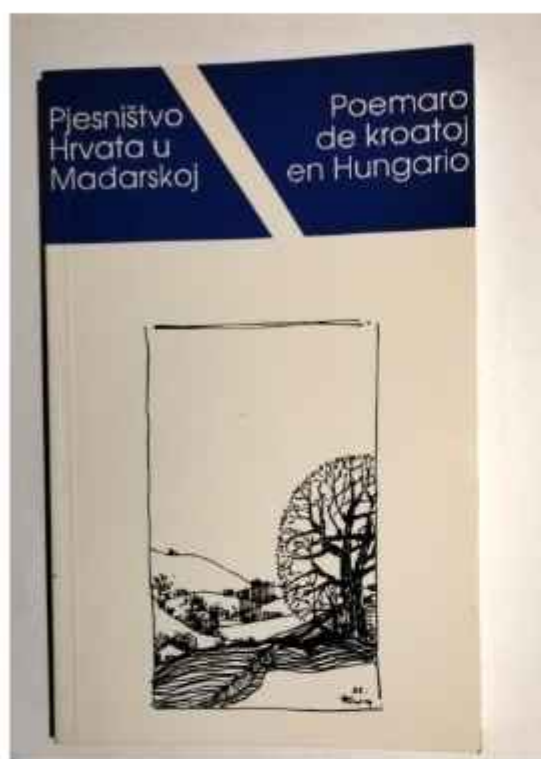
Dvojezične antologije hrvatske manjinske poezije (1992.-2008.)

Uobičajeno je, da se vrijedna djela domaćih autora prevode na druge jezike. Izrnjka u tome nije ni esperanto, u što smo se već mogli uvjeriti u ranijim tekstovima iz ovoga niza. Prevađati su počeli pioniri esperantskog pokreta u Hrvatskoj, a u tome ne zaostaju ni današnje generacije. Uostalom, na taj način vlastitu književnost nastoje svijetu putem esperanta, mosta među kulturama predstaviti i drugi inozemni esperantisti. U prijevodu na esperanto možemo čitati mnoga poznata inozemna djela, koja su prevedena i na hrvatski, ali i djela koja nisu dostupna hrvatskoj čitalačkoj publici. Putem esperanta, i neki domaći autori su po prvi put „krenuli u svijet“.

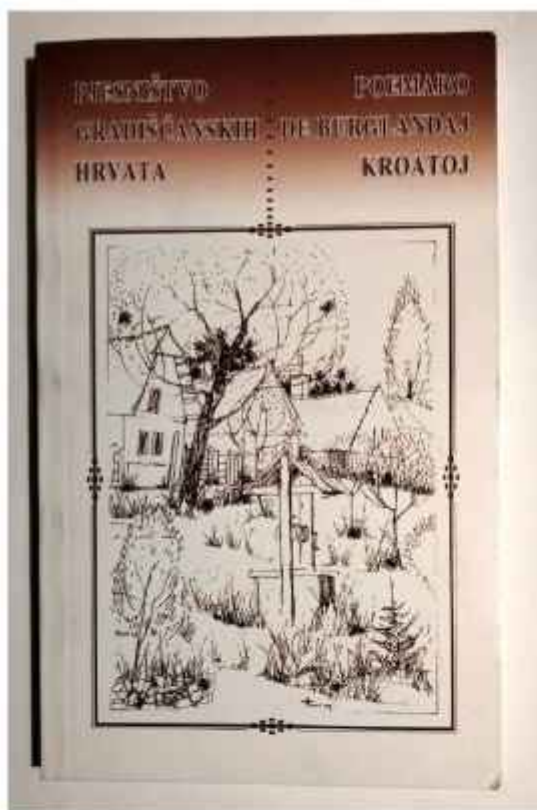
No, ovdje želimo dati naglasak na jedan, rekli bi još uvijek pionirski podvignat „naših dana“. Po osamostaljenju Hrvatske, početkom 90-tih godina prošloga stoljeća, u javnom (medijskom) prostoru sveprisutnija je bila tema Hrvata izvan Domovine. Hrvatski esperantski savez koji je tad započeo svoje „prve korake“ promišljao je na koji način dati svoj doprinos toj povezanosti. Potpisnica ovih redaka, pripremajući predavanje o manjinama u Hrvatskoj, ali i Hrvatima kao manjini u europskim zemljama za jedan inozemni esperantski skup, nakon razgovora s prof. Đurom Vidmarovićem, došla je na ideju kako osmišliti taj doprinos hrvatskih esperantista. Dakako, najbolji put je pisana riječ, tj. Prijevod na esperanto pjesničkog stvaralaštva Hrvata izvan Domovine. Dvadesetak godine kasnije, na međunarodnom skupu „Mali jezici bogato književno stvaralaštvo“ održanom o 20. obljetnici djelovanja Hrvatskog esperantskog saveza, 2011. godine, prof. Vidmarović će taj doprinos nasloviti „doprinos Hrvatskog esperantskog saveza ubaštinenju hrvatskog izvan-domovinskog pjesništva“, te posebno naglasiti, kako je „Savez učinio za upoznavanje svjetske kulturne javnosti s književnim stvaralaštvom autohtonih hrvatskih nacionalnih manjina u europskim zemljama više od bilo koje druge institucije, udruge ili ustanove u Republici Hrvatskoj. Polazimo od činjenice

da je esperanto jezik dijela međunarodne kulturne zajednice i kao takav proširen diljem cijele naše planete. Premda se radi o umjetnom međunarodnom jeziku, esperanto ima značajan broj pristaša i govornika. Na njemu se objavljuju djela koja dopijevaju u mnoge zemlje svijeta. Zbog toga prevodilačka djelatnost HES-a ne znači samo da su naši stručnjaci za ovaj jezik dosegli najvišu razinu koju jedan jezik zahtijeva – razinu umjetničkog prijevoda – već i da sudjeluju u promicanju duhovnih vrednota naše baštine njenim predstavljanjem kroz ovaj međunarodni jezični medij“.

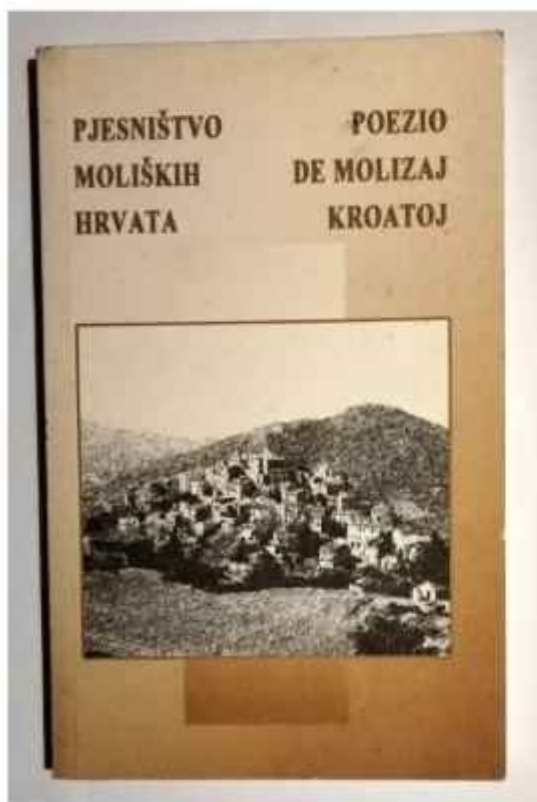
Specifičnost niza od četiri antologije je u tome, što su u njima pjesme objavljene dvojezično, na hrvatskome i u prijevodu na esperanto. No, valja napomenuti da su sve pjesme objavljene originalno, kako su napisane. Dakle, neke na hrvatskom književnom jeziku, druge na gradišćansko-hrvatskom i moliškom, dok neke nalazimo i na dijalektu (Hrvati u Mađarskoj). Time ova izdanja dobivaju „dodanu“ vrijednost. K tomu, ovdje esperanto ima i jednu novu ulogu. Naime, poznata je uzrečica kako je esperanto „most među narodima i kulturama“, i kao takav je most preko kojega uz ovu temu, pisana djela odlaze u svijet. No, vezano uz spomenuti niz antologija, esperanto je odigrao ulogu drugoga mosta: doveo je književnost autohtonih Hrvata u europskim zemljama u Hrvatsku, i to je upravo „ubaštrivanje hrvatskog izvanomovinskog pjesništva“ o kojemu govori prof. Vidmarović. Valja ovdje posvjestiti, kako je izvanomovinsko pjesništvo bilo poznato u Hrvatskoj, no ipak slobodni smo ustvrdili manjem krugu ljudi.

Prva antologija „Pjesništvo Hrvata u Mađarskoj“ / „Poemaro de kroatoj en Hungario“ objavljena je 1992. godine, a u njoj su zastupljeni autori Stjepan Blažetin, Matilda Böks, Marko Delić-Bodojlaš, Branko Falaković, Đuro Franković, Ladislav Gujaš, Josip Gujaš-Džuretin, Mijo Karagić, Đuro Pavić, Đuro Šimara Pužarov, Lajoš Škrapić i Jolanka Tisler. U ovom nizu prepoznajemo mnoga imena koja su na poseban način ostavila trag u životu hrvatske manjine u susjednoj Mađarskoj, kako na organizacijskom, tako i obrazovnom i kulturnom planu. Knjigu su uredili prof. Vidmarović, dr. Mijo Karagić i Marija Belošević, a preveli Lucija Borčić, Ivo Borovečki, Nataša Jakovljević, Emilija Laperna i Franjo Šlabek.

Vodstvo Saveza, poneseno dobrim prijemom, puno entuzijazma priozao je prikupljanju i prijevodu pjesama Gradišćanskih Hrvata. No, iz objektivnih razloga, druga u nizu knjiga svijetlo dana je ugledala tek 2006. godine. Ipak, u svakom zlu ima i nešto dobro. Tako je antologija „Pjesništvo gradišćanskih Hrvata“ / „Poemaro de burgenlandaj kroatoj“ od prvotne zamisli, da u njoj budu zastupljena samo djela austrijskoga Gradišća, u konačnici obuhvaćen cijeli gradišćansko-hrvatski korpus, te su predstavljene autori Mate Mersić Miloradić, Ivan Blažević, Ferdinand Sinković, Augustin (Franjo) Blazović, Mate Sinković, Anton Leopold, Lajoš Škrapić, Ivan Horvat, Andi Novosel, Belko (Ino, Albin) Frank, Matilda Böks, Ana Šoretić, Evald Hold, Herber Gassner, Peter Tyrn, Jurica Česar, Dorotea Zeichmann, Fred Hergović, Timea Horvat i Franc Rotter. Antologiju su uredili prof. Đ. Vidmarović i M. Belošević uz suradnju P. Tyrna i J. Česara, a preveli Lucija Borčić, Ivo Borovečki, Enrija Laperna, Nikola Rašić i Franjo Šlabek.

Antologija „Pjesništvo moliških Hrvata“ / „Poemaro de molizaj kroatoj“ objavljena je 2007. godine, a jedinstvenost se ogleda se u činjenici, da su po prvi puta na jednom mjestu okupljeni hrvatski pjesnici iz pokrajine Molise: Josip Barač, Antonio Sammartino, Gabriele Blascetta, Giuseppe Cicanese, Giovanni De Rubertis, Angelo Genova, Enrico Giorgetta, Mario Giorgetta, Rocco Giorgetta, Leopoldo Lalli, Milena Lalli, Emilio Ambrogio Paterno, Lucio Piccoli, Pasquale Piccoli i Gabriele Romagnoli. Pjesme su s moliškog preveli Lucija Borčić i Zora Heide, a zbirku su uredili prof. Đ. Vidmarović i M. Belošević uz suradnju A. Sammartina.

U četvrtoj antologiji „Pjesme i proza rumunjskih Hrvata“ / „Poezio kaj prozo de la rumanaj Kroatoj“ zastupljeni su pjesnici Mijša Šera i Mikola Žurkul, te suradnica Milena Ribar suradnica „Hrvatske grančice“. Ovu obilom puno manju zbirku uredili su prof. Đ. Vidmarović i M. Belošević. Na prijevodu je uz M. Belošević bio angažiran esperantist iz Rumunjske, Cristian Mocanu, koji je i knjižbeni prevoditelj za više jezika, među kojima i za hrvatski.

Antologije su imale više inozemnih predstavljanja na koje su kao publika pozvani autori, ali i lokalni esperantisti. Bila je to lijepa prigoda inozemnim esperantistima upoznati stvaralaštvo njihovih sugrađana, ali i uopće „iz prve ruke“ saznati nešto više o životu Hrvata kao manjine u njihovim zemljama. Ujedno, i Hrvatima je bila prigoda upoznati поблише esperantski pokret zemlje u kojoj žive.

Napomenimo, da se antologije danas nalaze u svim većim esperantskim knjižnicama diljem svijeta, ali i u mnogim knjižnicama u Hrvatskoj. Tisak antologija financijski je poduprlo Ministarstvo kulture. Važno je ovdje napomenuti, kako su urednici i prevoditelji svoj posao obavili profesionalno, no ujedno i bez ikakve naknade!

Zaključimo ovaj prilog, riječi prof. Vidmarovića koje je izrekao na već spomenutom skupu 2011. godine: „*S vremenske distance koja nas dijeli od prve antologije koju je, pod nazivom „Pjesništvo Hrvata u Mađarskoj“ HES objavio 1992., možemo kazati kako entuzijazam nije bio uzaludan. Što više, on dobiva na povijesnoj važnosti. Među našim suradnjacima sve četiri antologije primjene su s uvažavanjem i do danas se s ponosom ističu kao primjer suradnje s kulturnim ustanovama i udrugama iz matičnog naroda. Dva desetljeća dovoljno su vremensko razdoblje koja nam pomaže sagledati vrijednost ovakvog napora HES-a.*“

Napisala: Marija Belošević

Foto: Marija Belošević

Naslovna slika: detalj s naslovnice "Pjesništvo Hrvata u Mađarskoj" / „Poemaro de kroatoj en Hungario“

Tekst objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti

Prvi puta objavljeno na dugoselo.info

• **POVEZNICE:**

- [esperanto](#)
- [Društvo hrvatskih esperantista](#)
- [Marija Belošević](#)
- [Poemaro de kroatoj en Hungario](#)
- [Poemaro de burgenlandaj kroatoj](#)
- [Poemaro de molizaj kroatoj](#)
- [Poezio kaj prozo de la rumanaj Kroatoj](#)
- [Izabrane teme iz povijesti esperantskog pokreta](#)

• **PODIJELITE:**

- [Share](#) [Tweet](#) [Email](#) [Share](#) [Share](#)

Prethodna vijest

[Hrvatsko novinarsko društvo o tuđi protiv karikaturiste Nika Tzanska](#)

Slijedeća vijest

[15. Konferencija o održivom razvoju](#)